

HID - Drobilica

Godina V, veljača 2008, br. 1

UDK 0+061

ISSN 1845-4569

Uvodnik

Poštovani čitatelji,

sasvim je izgledno da se u razvijenim zemljama zapada i dalje vodi zanimljiva borba oko pitanja slobode i granica privatnosti u kojoj je na svakom koraku uključena nova informacijsko-komunikacijska tehnologija. Čini se zapravo da ona sve češće i otvara neka ranije naizgled zaključena pitanja u vezi prava na zaštitu privatnosti i da zahtijeva redefiniranje postojećih odgovora. S tim u svezi nam trebaju biti zanimljive diskusije, preporuke i presude na tu temu koje dolaze iz EU, pa u ovom broju donosimo informacije o nekima od njih.

U zadnje se vrijeme nastoji i u nas na državnoj razini dodatno urediti poslovanje neprofitnih i drugih organizacija pa vjerujemo da mogu biti zanimljive informacije o tome kako se obrađuju i čuvaju podaci nastali u poslovanju takvih organizacija. Od ostalih sadržaja ističemo još osvrt na uvođenje Univerzalnog identifikacijskog broja autora koji bi trebao riješiti neke probleme oko identifikacije autora koji se s porastom znanstveno-stručne produkcije sve više pojavljuju.

S poštovanjem,

Ivo Tokić

Sadržaj

Europska unija štiti korisnike P2P mreža.....	Str. 2
Uredba o računovodstvu neprofitnih organizacija	2
IP adresa je privatni podatak - ili možda ipak ne?	3
Uredba o načinu izrade i postupanju s dokumentacijom za nadmetanje i ponudama	3
Pravilnik o izmjenama pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu	4
Seminar HZN: Uredsko poslovanje i dokumentacija	4
Digital Object Identifire-u (DOI)- predavanje	5
10. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica, Opatija	5
Informacijska tehnologija i novinarstvo, Dubrovnik	5
8. LIDA, Libraries in Digital Age, Dubrovnik	6
IIS – Information and Intelligent Systems, Varaždin	6
Jedinstvena identifikacija autora: uvođenje Univerzalnog Identifikacijskog Broja Autora	7
Publish or Perish – alat za pretraživanje i analizu citata	8
David J. Solomon: Developing Open Access Journals: a practical guide	8
Dietrich Schüller: Audio and video carriers	9

Europska unija štiti korisnike P2P mreža

"Predstavnici glazbene i filmske industrije ne smiju od telekom kompanija tražiti da otkriju osobne podatke korisnika koji navodno nelegalno skidaju ili distribuiraju materijale zaštićene autorskim pravima", dio je teksta presude koju je donio Europski sud pravde. Sud je ovu odluku donio na nedavnom španjolskom slučaju, gdje su predstavnici tamošnje glazbene i filmske industrije organizacija naziva Promusicae od lokalnog telekom operatera, tvrtke Telefonica SA, zatražili osobne podatke korisnika koji su preko mreže za razmjenu datoteka Kazaa distribuirali materijale zaštićene autorskim pravima.

Ipak, sud je odlučio da nacionalni pravni sustavi zemalja članica mogu donijeti vlastite zakone prema kojima bi prokazivanje "kradljivaca" autorskih materijala bilo omogućeno. Naravno, sve pod uvjetom da se ne krši nikakav zakon o pravima privatnosti korisnika, što je osnovno pravo svakog stanovnika EU-a. Ova presuda izuzetno je zanimljiva s obzirom da se sudovi pojedinih članica EU-a izuzetno razilaze u svojim stajalištima oko ove problematike. Belgijski sud, na primjer, odredio je jednom lokalnom telekomunikacijskom operateru da u roku od šest mjeseci implementira softver koji će korisnicima onemogućiti takav način (P2P) razmjene materijala internetom, dok je njemački sud odlučan u obrani privatnosti svojih korisnika.

Tekst donesene presude možete u pdf formatu pročitati na adresi:

<http://curia.europa.eu/en/actu/communiqués/cp08/aff/cp080005en.pdf> .

Izvor: T-Portal

Uredba o računovodstvu neprofitnih organizacija

Vlada Republike Hrvatske je 17. siječnja 2008. godine donijela Uredbu o računovodstvu neprofitnih organizacija kojom se definiraju knjigovodstvene isprave, poslovne knjige, organizacija knjigovodstva, obavljanje popisa imovine i obveza, načela iskazivanja imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda, sadržaj i primjena računskog plana, financijsko izvještavanje i druga područja koja se odnose na računovodstvo neprofitnih organizacija. Uredba je objavljena u Narodnim novinama br. 10 od 23.1.2008. godine. Uredba se odnosi na temeljem posebnih propisa osnovane udruge i njihove saveze, zaklade, fondacije, ustanove, političke stranke, komore, sindikate, vjerske i druge zajednice i sve druge pravne osobe kojima temeljni cilj osnivanja i djelovanja nije stjecanje dobiti/profita i za koje iz posebnih propisa proizlazi da su neprofitne organizacije.

Računovodstvo neprofitnih organizacija temelji se na opće prihvaćenim računovodstvenim načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju pozicija. Neprofitne organizacije obvezne su evidentirati poslovne događaje, voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema temeljnim načelima urednog knjigovodstva. Neprofitne organizacije vode knjigovodstvo po načelu dvojnog knjigovodstva, a prema rasporedu računa iz računskog plana za neprofitne organizacije koji je sastavni dio Uredbe.

Poslovne knjige jesu: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. Pomoćne knjige jesu analitičke knjigovodstvene evidencije poslovnih događaja koji su u glavnoj knjizi iskazani sintetički i druge pomoćne evidencije o stanju i promjenama imovine i obveza za potrebe nadzora i praćenja poslovanja. Poslovne knjige se vode za poslovnu godinu (jednaka kalendarskoj godini), a čuvaju se i to dnevnik i glavna knjiga najmanje jedanaest godina, a pomoćne knjige najmanje sedam godina. Rok čuvanja poslovnih knjiga počinje teći zadnjeg dana poslovne godine na koju se iste odnose.

Knjigovodstvene isprave čuvaju se kao izvorne isprave, ili na nositelju elektroničkog zapisa ili nositelju mikrografske obrade. Knjigovodstvene isprave čuvaju se u sljedećim rokovima, ako drugim propisima nije određen drugi rok:

- trajno se čuvaju isplatne liste ili analitička evidencija plaća,
- najmanje jedanaest godina čuvaju se isprave na temelju kojih su uneseni podaci u dnevnik i glavnu knjigu,
- najmanje sedam godina čuvaju se isprave na temelju kojih su uneseni podaci u pomoćne knjige.

Rok za čuvanje knjigovodstvenih isprava počinje teći zadnjeg dana poslovne godine na koju se odnose poslovne knjige u koje su isprave unesene.

Neprofitne organizacije na početku poslovanja moraju popisati imovinu i obveze te navesti njihove pojedinačne vrijednosti. Popis imovine i obveza mora se sastaviti i na kraju svake poslovne godine sa stanjem na datum bilance radi usklađenja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Iznimno, neprofitne organizacije koji obavljaju knjižničarsku ili bibliotečnu djelatnost popis knjiga i bibliotečne građe mogu obaviti u roku koji nije duži od tri godine.

Živana Heđbeli

IP adresa je privatni podatak - ili možda ipak ne?

Prvo stanovište zastupaju odgovarajuća nadležna tijela iz EU, dok je poznatim tražilicama takvo stajalište potpuno neprihvatljivo. Riječ je o tome da bi svi privatni podaci trebali biti proglašeni tajnim, a to bi onda obuhvatilo i IP adrese.

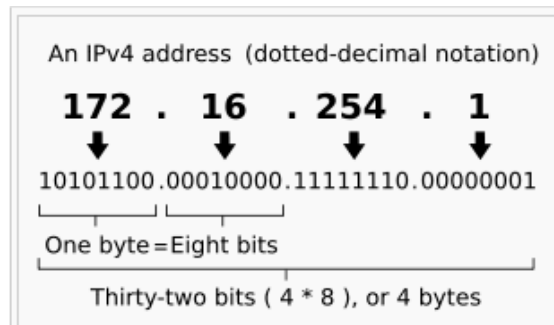
Nadležna tijela EU-a zastupaju stajalište da IP adresa može jednoznačno dovesti do određenog korisnika računala, a to znači da bi takav podatak trebao biti tajan.

Proglašavanje IP adrese tajnim podatkom može imati veliki utjecaj na rad tražilica pa one (npr. Google) zastupaju suprotno stajalište.

To potkrepljuju s dvije činjenice:

1. Velik broj davatelja usluga pristupa Internetu ne daje korisnicima fiksne adrese nego se one mijenjaju tijekom vremena.
2. Čak i ako je IP adresa fiksna, ona može jednoznačno dovesti do računala, ali ne obavezno do korisnika, jer te dvije stvari mogu biti različite u slučajevima kad više osoba koristi isto računalo.

Izvor: NASIT

Uredba o načinu izrade i postupanju s dokumentacijom za nadmetanje i ponudama

Vlada RH Uredbu je donijela 24. siječnja 2008. g. Uredba je objavljena u Narodnim novinama br. 13 od 1. veljače 2008. Uredbom se razrađuje način izrade, sadržaj i postupanje s dokumentacijom za nadmetanje, zaprimanje i otvaranje ponuda, te pohrana dokumentacije. Uredba se temelji na Zakonu o javnoj nabavi (NN 110/2007).

Informacijski sustav javne nabave kojeg koriste naručitelji iz članka 3. i članka 4. Zakona o javnoj nabavi, mora omogućiti Uredu za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske, Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave i Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, u svrhu obavljanja poslova iz njihovih nadležnosti, slobodan, bez odgode i besplatan pristup svim podacima iz informacijskog sustava javne nabave, elektronički dostavljenoj dokumentaciji za nadmetanje, ponudama i ispravama koje su u vezi s ocjenom elektronički dostavljene ponude, provedbom elektroničke dražbe i dinamičkog sustava nabave. Informacijski sustav javne nabave mora ispunjavati uvjete iz članka 30. i članka 78. stavka 2. Zakona o javnoj nabavi. Informacijski sustav javne nabave mora osigurati funkcionalnu, tehnološku i sigurnosnu cjelovitost kojom se osigurava jednaka razina sigurnosti, urednosti i dokumentiranosti svih postupaka i radnji tijekom cijeloga postupka javne nabave. Uspostavljeni informacijski sustav javne nabave mora omogućiti elektronički podržanu pohranu podataka o provedenim postupcima javne nabave i sve prateće dokumentacije. Sigurnosna razina informacijskog sustava javne nabave mora biti usklađena s važećim propisima u području javne nabave, te propisima kojima se uređuje elektronički potpis, elektronička trgovina, elektroničke isprave i sustav certificiranja i obveznog osiguranja davatelja usluga izdavanja kvalificiranih certifikata.

Elektronički dostavljene ponude pohranjuju se na način da je osigurana njihova vjerodostojnost, integritet, neporecivost i povjerljivost. Informacijski sustav javne nabave mora omogućiti Uredu za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske, Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave i Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, u svrhu obavljanja poslova iz njihovih nadležnosti, omogućiti uvid u pohranjene podatke u svezi s provedenim postupcima javne nabave, za cijelo vrijeme njihove pohrane.

Dokumentaciju o postupku nabave naručitelj je dužan čuvati najmanje četiri godine od konačnosti odluke o odabiru ili poništenju postupka javne nabave. Projektna dokumentacija za radove trajna su arhivska građa i čuva se u skladu s posebnim propisima.

Živana Heđbeli

Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu

Pravilnik je objavljen u Narodnim novinama br. 127 od 12. prosinca 2007. g. U Pravilniku o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN 27/05) članak 10. mijenja se i glasi: Poslovne knjige zaključuju se na kraju fiskalne godine i čuvaju u sljedećim rokovima:

1. dnevnik i glavna knjiga – najmanje jedanaest godina,
2. pomoćne knjige – najmanje sedam godina.

Ako se poslovne knjige vode kao elektronički zapis, glavna knjiga se mora nakon zaključivanja na kraju fiskalne godine potpisati elektroničkim potpisom sukladno propisu koji uređuje elektronički potpis, zaštititi na način da nije moguća izmjena pojedinih ili svih njezinih dijelova ili listova i da se može u svakom trenutku otisnuti na papir. U suprotnom se glavna knjiga ispisuje i uvezuje u roku od 120 dana od isteka fiskalne godine na koju se odnosi, a osoba ovlaštena za zastupanje proračuna i proračunskog korisnika mora je potpisati. Rok čuvanja poslovnih knjiga počinje teći zadnjeg dana fiskalne godine na koju se odnose.

Članak 13. mijenja se i glasi:

Knjigovodstvene isprave čuvaju se kao izvorne isprave, ili na nositelju elektroničkog zapisa ili nositelju mikrografske obrade. Knjigovodstvene isprave čuvaju se u sljedećim rokovima, ako drugim propisima nije određen drugi rok:

1. trajno se čuvaju isplatne liste ili analitička evidencija plaća,
2. najmanje jedanaest godina čuvaju se isprave na temelju kojih su uneseni podaci u dnevnik i glavnu knjigu,
3. najmanje sedam godina čuvaju se isprave na temelju kojih su uneseni podaci u pomoćne knjige.

Živana Heđbeli

Događanja, predavanja, seminari

Seminar HZN: Uredsko poslovanje i dokumentacija

Hrvatski zavod za norme organizira seminar *Uredsko poslovanje i dokumentacija*. Seminar će se održati 27. ožujka 2008. godine od 8:30 do 17:00 u Dvorani Slavoljuba Penkale, Ulica grada Vukovara 78, Zagreb.

Voditelji seminara su Jozo Ivanović, pomoćnik ravnatelja Hrvatskog državnog arhiva i Tomislav Čepulić, arhivist u Hrvatskome državnom arhivu, koji se dugi niz godina bave problematikom upravljanja klasičnim i elektroničkim dokumentima i cjelokupnom problematikom uredskog poslovanja.

Cilj je ovog seminara dati odgovore na sljedeća pitanja:

- kako uspostaviti dobar sustav za upravljanje dokumentacijom
- koje poslove takav sustav treba obuhvatiti i kako ih organizirati
- kako osigurati da imamo svu dokumentaciju koja nam je potrebna i da je ne čuvamo dulje nego što je potrebno
- kako organizirati i čuvati dokumentaciju
- koja su bitna svojstva i mjerila kvalitete sustava za upravljanje dokumentacijom
- koji su važeći hrvatski propisi o uredskome poslovanju.

Sudionicima će biti podijeljene hrvatske norme HRN ISO 15489-1:2004, *Informacije i dokumentacija – Upravljanje spisima – 1. dio: Općenito* i HRN ISO/TR 15489-2, *Informacije i Dokumentacija – Upravljanje spisima – 2. dio: Smjernice*.

Na seminaru će se predstaviti načela, ciljevi i sadržaj spomenutih hrvatskih norma te razmotriti i obrazložiti odgovori koje norma daje na ključna pitanja u upravljanju dokumentacijom.

Program i prijavnica dostupni su na internetskoj stranici HZN-a: <http://www.hzn.hr/Seminari.htm>

Ana Marija Boljanović

Marko Gaspić: Sve o Digital Object Identifire-u (DOI) - predavanje Knjižnica Instituta Ruđer Bošković, 2. travnja 2008.

Neosporno je da će u skoroj budućnosti sve naše redakcije znanstvenih stručnih časopisa morati ući u sustav Digital Object Identifire (DOI) i početi ga primjenjivati. U organizaciji HID-a i Knjižnice IRB u srijedu, 2. travnja u 14h na Institutu Ruđer Bošković, naš kolega Marko Gaspić iz redakcije Croatian Medical Journal (CMJ) održat će predavanje o sustavu DOI. Na tom predavanju slušatelji će dobiti odgovore na praktična pitanja: kako krenuti, kako primjenjivati, koliko to košta, kako primjenjivati unatrag i sl. Spomenimo da je redakcija CMJ ušla u taj sustav. Zainteresirani mogu i unaprijed čitati o sustavu na web stranicama Međunarodne DOI fondacije <http://www.doi.org/faq.html>, ali i na stranicama jedne od registracijskih agencija DOI-sustava, to je CrossRef <http://www.crossref.org/>. Popis registracijskih agencija vidljiv je na http://www.doi.org/registration_agencies.html adresi.

Tibor Tóth

Skupovi

10. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica Uspostava kvalitete u specijalnim i visokoškolskim knjižnicama – knjižnice u bolonjskom okruženju Opatija, 24. - 26. travnja 2008.

Na 10. danima specijalnih i visokoškolskih knjižnica govorit će se o uspostavi kvalitete u specijalnim i visokoškolskim knjižnicama u bolonjskom okruženju. Želja je upoznati knjižničare s uspostavom sustava kvalitete u knjižnicama, te predstaviti iskustva knjižnica koje su s tim procesom već započele. Kroz predavanja i radionice bit će izložena iskustva stranih i domaćih izlagača, a u sklopu skupa bit će organizirana stručna ekskurzija u Pulu.

Više o skupu na adresi <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/121/>. Sve informacije vezane uz prijavu i kotizaciju mogu se dobiti u Hrvatskom knjižničarskom društvu (hkd@nsk.hr) ili na telefon 01/6159-320.

Pripremio Ivo Tokić

Informacijska tehnologija i novinarstvo Dubrovnik 19-23. svibnja 2008.

13. međunarodna konferencija *Informacijska tehnologija i novinarstvo* održava se u Inter-univerzitetskom centru u Dubrovniku od 19. do 23. svibnja 2008. godine. Konferenciju organiziraju Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu – Studij novinarstva i Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek za informacijske znanosti. Ove će godine glavna tema skupa biti "Nova javnost i novi mediji".

Posebna pozornost će biti posvećena sljedećim temama:

- Utjecaj društvenih mreža na novinarstvo i nakladništvo
- Autorska prava u svijetu digitalnih medija
- Zaštita digitalnog naslijeđa
- E-uključenost (e-inclusion)
- Cyber politika i digitalna demokracija (posebno: izbori i internet)
- Enciklopedije na novim medijima

Uz navedene teme, Konferencija je kao i uvijek otvorena i za sve druge prijedloge tema vezanih uz obrazovanje za nove medije, nove tehnologije prikaza, pohrane i pretraživanja informacija, te rezultate istraživanja o utjecaju medija na korisnike.

Kako se vidi, tema je mnogo šira nego što naslov sugerira i to je razlog zašto je spominjemo na ovim stranicama. Još ima vremena za prijavu s aktivnim sudjelovanjem, a krajnji rok je 25. travnja 2008. Naslov i sažetak (150-200 riječi) na hrvatskom i engleskom jeziku treba poslati jednom od direktora skupa prof. dr.sc. Nenad Prelog (nenad.prelog@mvp.hr), prof. dr. sc. Damir Boras (dboras@ffzg.hr), ili našem počasnom članu prof. dr. sc. Robert M. Hayes (rhayes@ucla.edu). Krajnji rok za prijavu sudjelovanja (bez izlaganja) je 15. svibanj 2008. Kotizacija iznosi 500 kn.

Tibor Tóth

8. LIDA Libraries in Digital Age, Dubrovnik/Mljet 2. – 7. lipnja 2008.

Osmo međunarodna konferencija pod ovim nazivom prvenstveno je namjenjena informacijskim specijalistima i suvremenim bibliotekarima. Rok za prijavu s aktivnim sudjelovanjem (predavanjem, posterom, radionicom) je prošao. Međutim, još ima vremena za prijavu ako se želi poslušati značajne pozvane predavače kakav je Gregory R. Crane, voditelj projekta *Perseus* (više na <http://www.perseus.tufts.edu/>) ili Peter Ingwersen iz Kopenhagena (više na <http://www.norslis.net/contactpersons/peteringwersen.html>), jedan od vodećih stručnjaka u problematici pretraživanja informacija.

Glavne su teme LIDE 2008 *Education and training in digital libraries* i *Reference in digital environments*. I jedna i druga tema zaslužuje pažnju. Garancija kvalitete ovog skupa (gdje se može čuti mnogo novih stvari, ali i naučiti istovremeno na seminarima i radionicama) su kodirektori LIDE Tatjana Aparac-Jelušić i Tefko Saračević (počasni član HID-a).

Kotizacija za LIDU iznosi 300 Eura za obične sudionike i 200 Eura za sudionike s izlaganjem. Više na <http://www.ffos.hr/lida/>.

Tibor Tóth

IIS – Information and Intelligent Systems, Varaždin 24-26.rujna 2008.

Organizator ovog međunarodnog skupa je Fakultet organizacije i informatike iz Varaždina u suradnji s nekoliko značajnih instituta i fakulteta iz Njemačke, Mađarske, Austrije, Slovenije i Hrvatske. Ovo je 6. skup pod ovim nazivom. Primaju se prijave s aktivnim sudjelovanjem do 1. svibnja 2008. uz slanje naslova i sažetka izlaganja na engleskom jeziku, dok se tekst radova dostavlja do 1.lipnja, a organizator će do 1. srpnja obavijestiti prijavljene prihvaća li prijavljeno izlaganje. To znači postoji određeni recenzentski, selekcijski postupak.

Uvidom u najavljene teme, (vidi http://www.foi.hr/znan_strucni_rad/konferencije/IIS/callforpapers.html), može se zaključiti da se na

ovom skupu razmatra problematika informacijskih sustava prvenstveno iz aspekta informatičara, kompjuteraša, što ne isključuje prisutnost i informacijskih stručnjaka i bibliotekara.

Kotizacija iznosi 250 Eura, što za takav međunarodni skup i nije visok iznos. Uz ozbiljan znanstveni i stručni program i sam barokni Varaždin može biti privlačan onima koji razmišljaju o odlasku na skup. Daljnje informacije na: http://www.foi.hr/znan_strucni_rad/konferencije/IIS/index.html

Tibor Tóth

Jedinstvena identifikacija autora : uvođenje Univerzalnog identifikacijskog broja autora (UIBA)

Produkcija znanstveno–stručnih radova je sve veća jer je sve više istraživača uključeno u razvojno-istraživački rad u svijetu. Sve je češće slučaj da se susrećemo s raznim osobama kao autorima s identičnim prezimenom i inicijalom. Uzmimo moj primjer samo unutar Hrvatske. Ne treba zaboraviti da je prezime Toth prvenstveno mađarsko prezime. Tražite li Toth, T. u bibliografskoj kataloškoj bazi podataka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (<http://katalog.nsk.hr/cgi-bin/Pwebrecon.cgi?DB=local&PAGE=First>) naći ćete Tomislava, Timeu, Tamasa, Thomasa i Tibora Totha.

Isto tako nije rijetkost da različiti autori imaju identično ime i prezime. Dovoljno je uzeti opet moj osobni slučaj. U Hrvatskoj postoji osim mene još jedan autor, Tibor Toth čiji se radovi mogu pronaći pretraživajući naprimjer HRČAK – Portal znanstvenih i stručnih časopisa Hrvatske (<http://hrcak.srce.hr>). Naći ćete radove s područja informacijske znanosti i s područja ginekologije. Po tome možete zaključiti da se vjerovatno radi o različitim osobama. U NSK su taj problem riješili na taj način da su uz ime Tibor Toth jednom napisali da se radi o liječniku, a jednom o informacijskom stručnjaku. Spomenuti izvor u NSK navodi moje radove unatrag do 1983. Da su išli vremenski dublje našli bi radove nekog Tibora Totha iz 1970-tih godina s područja kemije. Vjerovatno bi suradnici NSK generirali još jednog Tibora Totha, kemičara, ne znajući da su to također moji radovi iz vremena dok sam bio u području kemije.

Ako izađemo iz Hrvatske, naći ćemo mnogo više autora pod imenom Toth, Tibor. Ja osobno znam još dva kemičara.

Ako se ide pretraživati citiranost radova nekog T. Toth naći će se velik broj citata, ali svih T. Toth zajedno. Zbog toga se mora tražiti citiranost svakog rada zasebno nekog konkretnog T. Toth. Jedinstvena identifikacija autora je opći problem, vidi: <http://www.plos.org/cms/node/133>.

Iz svega toga proizlazi prvi savjet našim redakcijama znanstvenih časopisa. Minimum što bi morali raditi, uvijek pisati puno ime i prezime autora, a ne samo inicijal.

Drugi savjet je, nagovoriti mlade autore (početnike) da uvedu i srednje ime ili barem inicijal srednjeg imena. Uvođenje srednjeg imena za već afirmirane autore, bez obzira na gore navedene probleme, generirao bi još veću konfuziju.

Netko bi mogao reći, imamo na radovima i afilijaciju (instituciju i adresu te institucije) autora. Zbog sve veće mobilnosti istraživača – autora, to nije garancija za jednoznačnu identifikaciju autora.

Naravno problem je identificiran već davno, prvenstveno u knjižnicama i vidjeli smo kako je u NSK-u pronađen relativno dobro rješenje, ali ona nije primjenjiva u svjetskim razmjerima, primjerice u sveobuhvatnim bibliografskim bazama podataka.

Zadovoljavajuće rješenje vjerovatno će se naći uvođenjem Univerzalnog Identifikacijskog Broja Autora (UIBA) – Unique Author Identification Number (UAIN), kako je to predložio Matthew E. Falagas iz Grčke (*Falagas ME (2006) Unique author identification number in scientific databases: A suggestion. PLoS Med 3: e249. DOI: vidi <http://dx.doi.org/10.1371%2Fjournal.pmed.0030249>*). On to ne bi primjenjivao retroaktivno, ali u odgovoru na taj prijedlog Etienne Joly iz Francuske zagovara i retroaktivnu primjenu u bibliografskim bazama podataka (*Joly E (2006) Further Advantages of a Unique Author Identification Number. PLoS Med 3(8): e368 vidi <http://dx.doi.org/10.1371/journal.pmed.0030368>*).

Kad bolje razmislimo, mi u Hrvatskoj imamo svoj lokalni identifikacijski broj, što je bilo instalirano još u 1980-tim godinama od strane tadašnjeg Komiteta za znanost i tehnologiju SR Hrvatske u bazi podataka EZRA (Evidencija Znanstvenih Radnika). Ali, problem je što svaki autor znanstvenih i stručnih priloga nije evidentiran u toj bazi podataka.

Na ovu temu vrijedi malo pogledati projekt DARE u Nizozemskoj, a informacije se mogu dobiti na <http://www.darenet.nl/en/page/language.view/search.page>. U okviru tog projekta oni pokušavaju, mora se reći veoma uspješno, staviti svoj nacionalni znanstveni output na javni uvid svima besplatno u otvorenom pristupu. U okviru tog projekta imaju zaseban potprojekt uvođenja Digital Author Identification – DAI. O svemu tome možete čitati i na stranici http://dai-uitrol.ub.rug.nl/logboek/FILES/61/DAI_UKSG_20070417_final.doc.

Očito problem je tu, rješenja se predlažu ali još nema konačnog dogovora na svjetskoj razini. Smatram da tu problematiku moramo pratiti otvorenih očiju. Na kraju vrijedi pročitati još i ovaj rad: Xia, Jingfeng (2006): *Personal name identification in the practices of digital repositories. Program: Electronic Library & Information Systems* 40(3). <http://dlist.sir.arizona.edu/1832/>

Publish or Perish – alat za pretraživanje i analizu citata
<http://www.harzing.com/resources.htm#pop.htm>

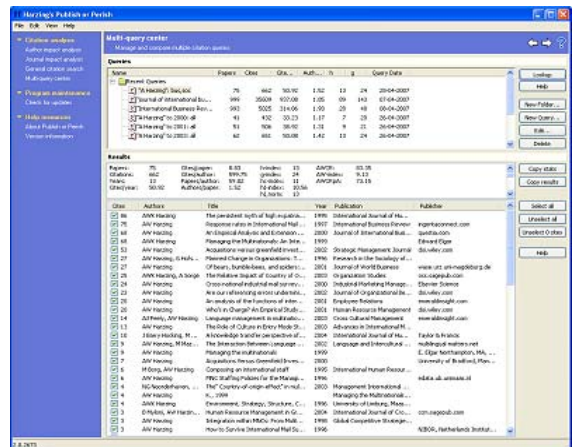
Taj alat se besplatno (uz registraciju i prihvaćanje licencnog ugovora za osobno korištenje) može koristiti za citatnu analizu. Rezultat nije identičan rezultatima dobivenim iz citatnih indeksa Institute for Scientific Information (<http://scientific.thomson.com/isi/>). Ovaj alat oslanja se na ono što nađe pomoću Google Scholar (<http://scholar.google.com/>). Iz nađenih informacija, nakon analize prezentira razne pregleda, statistike:

- Ukupan broj radova
- Ukupan broj citata
- Prosječan broj citata po radu
- Prosječan broj citata po autoru
- Prosječan broj radova po autoru
- Prosječan broj citata po godini
- Hirsch's h-index odgovarajuće parametre
- Egghe's g-indeks
- itd. – O tim indeksima vidi http://arxiv.org/PS_cache/arxiv/pdf/0707/0707.4577v1.pdf, ali i na navedenoj osnovnoj web stranici se mogu naći sve potrebne definicije ovih manje poznatih indeksa.

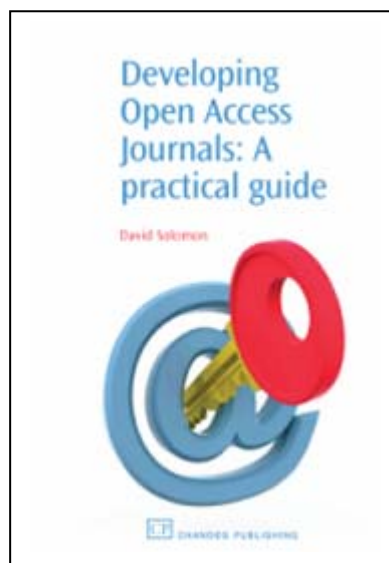
Autori smatraju da je taj alat vrlo koristan, da je čak bolji od Web of Science (WoS) za humanistička znanstvena područja. Sasvim je sigurno da se ovaj alat može koristiti samo kao korektiv uz Scopus i WoS, s obzirom da Google Scholar ipak operira za sada u jednom nedovoljno dobro omeđenom informacijskom prostoru.

Vaši komentari o ovom alatu su dobro došli na stranicama HÍD – Drobilice.

Tibor Tóth

Knjige

Developing Open Access Journals: a practical guide
 David J. Solomon

<http://www.developing-oa-journals.org/index.php>

Pojavila se na tržištu knjiga o časopisima s otvorenim pristupom. Autor tvrdi da je to prva takva knjiga na tržištu. Može se nabaviti putem Amazon.com po cijeni od 69,95 USD. Knjiga ima oko 200 stranica, a uvidom u sadržaj http://www.developing-oa-journals.org/Table_of_Contents.pdf može se zaključiti da se isplati dati toliko za tu knjigu. Početnicima u problematici otvorenog pristupa preporuča se da otvore njegovu anotiranu listu web poveznica <http://www.developing-oa-journals.org/resources.php>

Tibor Tóth

Dietrich Schüller: Audio and video carriers

Od veljače 2008. g. na Internetu je besplatno dostupan puni tekst power point prezentacije koju Albrecht Häfner i Dietrich Schüller koriste na obrazovnim radionicama i prezentacijama projekta TAPE. Kako za sada ne postoji suvremeni tekst o pohrani audio i video nosača, osnovna su načela i praktični momenti dani u ovoj publikaciji, koja je prethodni sažetak budućeg, opsežnijeg teksta. Publikaciju tvore tri poglavlja, sažetak i bibliografija.

Iz sadržaja izdvajamo neke informacije o najraširenijim nositeljima zvuka i slike. Mehanički nosači su najstarija općeprihvaćena vrsta nosača audio zapisa i reprodukcije. Thomas A. Edison izumio je cilindrični fonograf 1877. g., čija je unaprijeđena verzija na tržištu od 1888. do kasnih 1920-ih. Zvuk se mehanički bilježi na voštanom cilindru ili disku. Mehaničko je bilježenje i reprodukcija oko 1925. zamijenjeno električkim. Na vosku se mogu razviti gljivice, uz to što je vosak izuzetno krhak te podložan mehaničkim oštećenjima. Celuloidni cilindri nisu toliko podložni propadanju kao ostali nitrati filmovi.

Emile Berliner je 1887. g. izumio gramofon. Ploče su se radile od vinila, acetata i šelaka (koji izuzetno lako puca). Od 1940-ih ploče se rade od PVC-a, za razliku od ranih formata, one su u dobrom stanju, no vrlo su podložne mehaničkim oštećenjima kao što je grebanje i sl. Mehanički su diskovi upravljali tržištem od kasnog 19. st. do 1980-ih kada su ih potisnuli CD-i.

Kod svih mehaničkih formata propadanje uslijed korištenja je visoko. Stoga većina mehaničkih zapisa nije u izvornom obliku i kvaliteti. Nestručno rukovanje može ozbiljno oštetiti, te i uništiti mehaničke nosače.

1930-ih AEG Telefunken stvorio je suvremeno, magnetsko snimanje, koje se razvilo nakon II. svjetskog rata u SAD-u i koristi se diljem svijeta. Od 1956. magnetska se traka koristi i za video snimke. 1980-ih pojavilo se digitalno audio snimanje na magnetskoj traci.

Magnetski nosač je najprominentniji medij pohrane IT svijeta. Nasuprot vrlo rasprostranjenom strahu, magnetske informacije ne nestaju s vremenom. Ispravno snimanje, pohrana i rukovanje omogućava njihovo postojanje kroz značajno vremensko razdoblje. Magnetsku se traku može slušati/gledati nekoliko stotina puta bez znatnih gubitaka kvalitete. Razumljiv je preduvjet dobro održavana reprodukcijaska oprema i pažljivo rukovanje (čišćenje, demagnetizacija...).

Optički nosači su najstariji audiovizualni nosač. U obliku analognih fotografija prisutni su skoro 160, a kao pokretne slike preko 100 godina. Za pohranu elektroničkih audio i video signala su, međutim, najmlađa grupa nosača, koju tržište još nije prihvatilo. Prethodnik suvremenih optičkih diskova je Laser Vision Disc stvoren kasnih 1970-ih, čiju su osnovnu tehnologiju preuzeli CD-i. CD-i su prisutni od 1991., DVD-i od 1995., a HD DVD-i i Blue-ray diskovi do 2005/06 g. Rani CD-i nisu bili dovoljno otporni na vlagu. Stabilnost DVD je za sada nepoznata, govori se o razdoblju od 5 do 100 godina.

Više na: http://www.tape-online.net/docs/audio_and_video_carriers.pdf

Živana Heđbeli

HID-Drobnica

Glavni urednik : mr.sc. Ivo Tokić, tel. 01/2381-624, e-mail: ivo.tokic@ina.hr

Članovi uredništva: mr.sc.Tibor Tóth, dr.sc. Živana Heđbeli, Marina Mayer, mr.sc.Daniela Sraga, mr.sc. Irena Pilaš

HID

Hrvatske bratske zajednice 4, 10000 Zagreb, Hrvatska

Tel.: +385 1 3722 643; faks: +385 1 3722 630 <http://www.hidd.hr>

Matični broj: 0513814

Žiro račun: 2340009-110007285